אבל מטא זמן חוביה רמי אנפשיה ומידכר וכי שכיר עובר משום בל תגזול? התם תרי חזקי הכא חדא חזקה: גבי בעל הבית איכא תרי חזקי- חדא דאין בעל הבית עובר משום בל תלין ואידך דאין שכיר משהא שכרו, והכא חדא חזקה: אם יש עדים שתבעו הרי זה נשבע ונוטל: והא (א) קתבע ליה לקמן? א"ר אסי שתבעו בזמנו, ודלמא לבתר הכי פרע? אמר אביי שתבעו כל זמנו, ולעולם? (לא פרע ליה) א"ר חמא בר עוקבא כנגד אותו היום של תביעה: **מתני'** המלוה את חבירו לא ימשכננו אלא בב"ד ולא יכנס לביתו ליטול משכונו שנאמר בחוץ תעמוד היו לו שני כלים נוטל אחד ומניח אחד ומחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום, ואם מת אינו מחזיר ליורשיו, רשב"ג אומר אף לעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום, ומשלשים יום ולהלן מוכרן בב"ד: **גמ'** אמר שמואל שליח ב"ד מנתח נתוחי אין אבל משכוני לא, והתנן המלוה את חבירו לא ימשכננו אלא בב"ד מכלל דבב"ד ממשכנין? א"ל שמואל אימא לא ינתחנו אלא בב"ד הכי נמי מסתברא דקתני סיפא לא יכנס לביתו ליטול משכונו מני אילימא בעל חוב, מרישא שמע מינה אלא לאו שליח ב"ד, אי משום הא לא איריא (ב) ה"ק המלוה את חבירו לא ימשכננו אלא בב"ד מכלל דבב"ד ממשכנים, ובעל חוב אפי' נתוחי נמי לא (ג) (שלא) יכנס לביתו ליטול משכונו. מתיב רב יוסף לא יחבל ריחים ורכב הא דברים אחרים חבל לא תחבל בגד אלמנה הא של אחרים תחבל. מאן? אי נימא בעל חוב הא כתיב לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו אלא לאו שליח ב"ד? תרגמה רב פפא בריה דרב נחמן קמיה דרב יוסף ואמרי לה רב פפא בריה דרב יוסף קמיה דרב יוסף לעולם בבעל חוב ולעבור עליו בשני לאוין. ת"ש ממשמע שנאמר בחוץ תעמוד איני יודע שהאיש אשר אתה נושה בו יוציא' אלא מה תלמוד לומר והאיש לרבות שליח בית דין. מאי לאו שליח בית דין' כלוה? לא

גבי בעל הבית · כלומר בזכותא דבעל הבית איכא תרי חזקי לזכותו : **והא תבע ליה קמן** · ומה עדים שתבעו אותו מצריכין : **ודלמא לבתר הכי** · דאולי עדים מהתם פרעיה בו ביום דלא עבר בבל תלין : **כל זמנו** · עד שעבר עליו : **ולעולם** · בתמיהה ובשביל שתבעו כל היום ולא נתן יהא שכיר זה נאמן לעולם לומר לא התקבלתי ואם רוצה בעה"ב לישבע לא נאמין וכי כל כך השהה שכיר שכרו : **א"ר חמא בר עוקבא כנגד כל היום של תביעה** · יום אחד לאחר זמנו נתנו לו חכמים לישבע ויטול : **מתני' המלוה את חבירו** · והגיע זמן ולא פרע לו : **לא ימשכננו** · אפי' בשוק אלא בב"ד : **ולא יכנס לביתו** · בגמ' מפרש במאן קאי : **היו לו שני כלים** · וחובו כנגד שניהם ומשכנו בשניהם : **נוטל אחד ומחזיר אחד** · בשעה שהוא צריך לזה יחזירנו לו משום החזרת העבוט ויעכב את השני וכשיצטרך זה לשני יטול זה את הראשון ויחזיר את השני כדמפרש ואזיל מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום : **מת** · הלוה אין משיב העבוט ליורשין שאין כאן מצות העבוט אלא ימכרנו ויגבה חובו דהשב תשיבם לו כתיב ולא ליורשין : **שלשים יום** · זמן ב"ד : **גמ' שליח ב"ד מנתח נתוחי** · אף הוא אינו רשאי ליכנס לביתו ולמשכנו אלא רואהו בשוק ומנתק דבר שאוחז בידו ממנו : **ממשכנין** · משמע בתוך הבית : **מבילה**. מתוך הבית משמע דהא ריחיים ורכב בגו ביתא שכיחי : **לעולם בבעל חוב** · קאמר ולא תידוק מינה הא כלים אחרים חבול דבכלים אחרים עובר משום לא תבא אל ביתו ולהכי איצטריך להוסיף לאו שני משום ריחיים ורכב, ואחד משום לא תבא אל ביתו : **ממשמע שנאמר בחוץ תעמוד** · ויוציא אליך את העבוט וכי איני יודע שהאיש יוציאנו אלא מי יוציאנו אם לא בעה"ב : **מאי לאו לרבות שליח ב"ד כו'** · שיכנס לתוך הבית וה"ק והאיש דהוא שליח ב"ד ואשר אתה נושה בו יוציא אליך :

לא

ונוטל הכי פירושו יביא ראיה ששכרו ואז יהיה נשבע ונוטל *והיכא דקתני המע"ה היינו יביא עדים שקצץ לו שתים שהעדים יודעים הקצילה אם יודעין ששכרו (ד) כדפריך וכן משמע בפרק כל הנשבעין דקאמר עלה ראיה דלשלם קתני ראיה דלשבע לא קתני משמע דנשבע ונוטל היינו שיביא ראיה ששכרו ויהיה נשבע ונוטל :

השתא דמטא זמן חוביה רמי אנפשיה ומדכר · וא"ת א"כ בזמנו אמאי נשבע שכיר ונוטל לימא בעה"ב איני זוכר עתה אבל הניחו לי עד שיעלה עמוד השחר שאזכור אם נתתי אם לאו כיון שאחר זמנו אנו פוטרים אותו מטעם זה ועוד קשה במודה במקצת אמאי אין בעל הבית נשבע דרמי אנפשיה ומידכר שלא ישבע לשקר וי"ל דחזקה שאין בעה"ב עובר בבל תלין לא מהני אלא היכא דאיכא חזקה דאין שכיר משהה שכרו בהדיה כמו שאפרש בסמוך ואם היה יכול בעה"ב לטעון הניחו לי עד שיעלה עמוד השחר לא היתה כאן חזקה דאין שכיר משהה שכרו שהרי לא השהה (ה) אתו אלא תבעו ממנו בב"ד ולא רצו ליתן לו ושהו אותו לעמוד השחר : **וכי** שכיר עובר בבל תגזול · וא"ת בעל הבית נמי היה ליה הך חזקה שאינו עובר בבל תגזול וי"ל דחמיר ליה לאו אחד כמו שנים ה"כ בלאו הכי משני ליה שפיר וא"ת ומ"מ היכא חזקה דאין בעה"ב עובר בבל תלין כנגדו והוה ברי וברי והמע"ה וי"ל דחזקה של בעל הבית איננה חזקה טובה כשל שכיר דזימנין לא רמי אנפשיה למידכר והוה לן למימר דנשבע ונוטל וחזקה דאין שכיר משהה שכרו לבדו (ו) לא חשיבא כחזקת שכיר אלא כשתיהן ביחד הוו כנגד חזקת שכיר והוי ברי וברי והמע"ה :

והא תבע ליה קמן · ס"ד השתא אם יש עדים שתבעו היינו אפי' אחר זמנו ולכך פריך דמה אנו צריכין לעדים הלא תובעו השתא בפנינו ולמאי דס"ד הוה מצי למיפרך אמאי נשבע ונוטל אלא פריך שפיר : **ולעולם** · פי' בקונטרס וכי שכיר משהה שכרו כ"כ ואינו מיושב דאין בזה ראיה שנפרע דחזקה דאין שכיר משהה שכרו איננה מועלה אלא היכא דאיכא חזקה דאין בעה"ב עובר בבל תלין בהדה ובל תלין אינו עובר אלא בוקר ראשון אלא הכי פירושו ולעולם שכיר נשבע ונוטל אין זו תקנה טובה שיהא נאמן לעולם לומר לא פרע לי : **מחזיר** את הכר בלילה · בריש תמורה (דף ו· ושם ד"ה מחזיר) פריך לרבא דאמר כל דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני והרי השבת העבוט דאמר רחמנא לא תעבוט עבוטו ותנן מחזיר את הכר בלילה אלמא דמהני וקשה דמנליה דמתני' איירי במשכנו באיסור וא"ל דסמיך אברייתא דאלו מציאות (לעיל דף לא:) דקתני משכנו שלא ברשות מנין כו' דא"כ מאי קשה לן דהא בברייתא גופה יליף מהשב תשיב כדמשני התם ואי אדשמואל סמיך א"כ מה צריך לתרץ מהשב תשיב הלא עיקר קרא לשמואל איירי במשכנו באיסור דאם חבל וגו' משמע דמשכנו בביתו וי"ל דסמיך אמעשים בכל יום דמחזיר אפי' משכנו שלא ברשות א"כ סמיך אברייתא דלקמן (דף קיד:) דמתרץ לה רב ששת המלוה [את] חבירו אינו רשאי למשכנו משכנו חייב להחזיר לו אע"ג דהאי דפריך לרבא בתמורה לא אתי אליבא דשמואל דלשמואל אין שייך להקשות דעיקר קרא במשכנו באיסור כתיב מ"מ אין להוכיח משם שלא יהא הלכה כשמואל כי כן דרך גמרא להקשות ולתרץ אפילו דלא כהלכתא כדאשכחן בפ"ב דכתובות (דף כו·*) וברייתא דאלו מציאות (לעיל דף לא:) דקאמר אין לי אלא במשכנו ברשות אין צריך לומר דשמואל יהפוך וישנה אין לי אלא משכנו שלא ברשות אלא יעמידנה כתנא דפליג אתנא דקאי כוותיה ויהפוך הדרשה :

ואת המחרישה ביום · קשה לר"ת דתניא בסוף פירקין (דף קטז·) אבל זוג של ספרים וצמד של פרות חייב משום ב' כלים ופירש בקונטרס פרות החורשות וחייב עליהם החובלן לפי שעושין אוכל נפש א"כ היאך נטל את המחרישה דקתני ומחזיר *הא עבר כי נפש הוא חובל (דברים כד) ועוד דאין נראה לחייב אלא דוקא דומיא דריחיים ורכב שמתקנים האוכל עצמו בכלי [א] לכן מפרש ר"ת צמד פרות היינו פרות מורכבות בתבואה וגרס ר"ת נמי זוג של מספרים ולא גרסינן זוג של ספרים וכן גרס ר"ח והם תספורת של ירק או לגזוז בית השחיטה כדאמרינן בבכורות (דף כה·) שדרכן היה לגזוז אבל פרות החורשות לא מיקרי כלי שעושין אוכל נפש ועוד נראה לר"ת דמחרישה דהכא לאו היינו מחרישה שחורשין בה את הקרקע דנראה דלא מיחייב בהשבת העבוט אלא בכלי העשוי לגוף האדם ולהנאתו ועוד דמוקי בגמ' במחרישה דכספא ואין דרך לחרוש קרקע במחרישה של כסף אלא נראה לר"ת דהיינו מגרדתא שמגרדין בו בני אדם בבית המרחץ כדאמר בפרק חבית (שבת דף קמז:) עבדא ליה אימיה מגרדתא דכספא וכן בפרק מציאת האשה (כתובות דף סה·) במחרישה דכספא פר"ח דהיינו מגרדתא : **אימא** לא ינתחנו אלא בבית דין · וא"ת מנין דניחוש הסור לבעל חוב ואומר ר"י דמדרבנן הוא כדאמר בסמוך בעל חוב ניחוש נמי לא גזירה שמא יכנס בביתו : **וחסורי** מיחסרא והכי קתני · תימה דקאמר חסורי מיחסרא כדי לדחות וי"ל דאין לחוש כיון שאינו מגיה כ"כ ורוב ספרים גרסי הכי קאמר :

מטה

תורה אור

ויקרא יט

דברים כד

תמורה ו·

רש"ל מוחק ג' תיבות אלו

[ע' תוס' לקמן קטו: ד"ה אלמנה]

אמר לך

[ושם נתו' ד"ה והאמר רבי יוחנן]

ע' מ"מ פ"ג ממלוה מה שתירץ בשם הרשב"א

* ...לא מקובלת מה שמביא בשם הראב"ד

* כדאיתא לקמן קיד.

* אחרי הסוגיא הגמ' ממשיכה עם קושיות על שמואל בתוך הסוגיא הגמ' מנסה לסייע לתשובת שמואל אבל נדחה אח"כ את הסיוע

ז"ל וביפא

קכז א ב מיי' פי"א מהל' שכירות הל' ו ועיין שם סמג לאוין קפא טור ש"ע ח"מ סי' פט סעי' ג :

קכח ג ד מיי' פ"ג מהל' מלוה ולוה הל' ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' צז סעי' ו :

קכט ה מיי' שם הל' ו ועיין בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף יח :

קל ו מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעי' טו:

קלא ז מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעי' יח :

קלב ח ט מיי' שם הל' ד ועיין שם טוש"ע שם סעי' ו :

נוסח

אם יש עדים שתבעו בזמנו ולא נתן לו, חכמים נתנו לו יום אחד לאחר זמנו לישבע וליטול

דברים כד:ו

לא יחבל רחיים ורכב כי נפש הוא חובל

י כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבט עבטו

יא בחוץ תעמד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את העבוט החוצה

יב ואם איש עני הוא לא תשכב בעבטו

יג השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש ושכב בשלמתו וברכך ולך תהיה צדקה...

יז לא תטה משפט גר יתום ולא תחבל בגד אלמנה

הגהות הב"ח

(א) גמ' והא קתבע ליה קמן : (ב) שם משום הא לא איריא (הכי קאמר) הא"מ וכ"ב ס"א חסורי מיחסרא והכי קתני : (ג) שם נתוחי נמי לא גזירה שמא יכנס לביתו : (ד) תד"ה קצילה וכו' אם יודעין ששכרו כדפרישית וכן משמע בפ' : (ה) ד"ה השתא שהרי לא השהה אותו אלא : (ו) ד"ה וכי שכיר וכו' לבדו נמי לא חשיבא:

נוסח/מקור

דין לו שמואל

אפילו שליח ב"ד (ולא רק המלוה) אינו נכנס לביתו של לווה לקחת משכון

קושיא על שמואל - מקורות שמהם משמע ששליח ב"ד יכול ליכנס לביתו של לווה כדי לקחת משכון

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ואת. לכן מפר"ת כו' ועוד נראה לר"ת כו' · כ"ב וכן פי' הרא"ש ועוד אבל הרמב"ם והרמב"ן ורשב"א וב"פ מפרשים כפירש"י החורשות וכן מחרישה דמתני' מחרישה ממש וקושית תוס' תירץ בסה"ת דמתני' מיירי בעבר ומשכנו ובזה מתורץ קושית תוס' ד"ה מחזיר כו' ומש"ש ז"ל אהדריה ר"ל בשעת מלאכה דא"צ להחזיר כלי א"נ אלא בשעת מלאכה ודוקא הצריך לגוף אדם או כלי א"נ אבל ש"ד כמו לנוחית כו' א"צ · והרמב"ן והרשב"א תירצו דאף לכתחלה מותר למשכן שלא בשעת מלאכה כלי א"נ וכ"ה בירושלמי אבל דעת הרמב"ם בזה כדעת תוס' דכלי א"נ אסור לעולם למשכון ואם משכנו חייב להחזיר מיד והרז"ה תירץ דמתני' מיירי בנתנו מדעתו ואפ"ה חייב להחזיר וכ"כ הרמב"ם אחד כו' ואחד שנתנו לו מדעתו וכמ"ש בש"ע שם (בח"מ סי' צז) סעי' טו וע"ש בסעי' יב דפסק דכלי א"נ מחזיר מיד וע"ש בהג"ה אבל בסוף סעי' ו' כתב ומחזיר אותם בשעת מלאכה והעיקר כדעת רמב"ם דמחזיר מיד :

לא שליח ב"ד כמלוה ת"ש אם חבל תחבל שלמת רעך בשליח בית דין הכתוב מדבר, אתה אומר בשליח בית דין הכתוב מדבר או אינו אלא בבעל חוב? כשהוא אומר לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו הרי בע"ח אמור הא מה אני מקיים אם חבל תחבל שלמת רעך בשליח ב"ד הכתוב מדבר? תנאי היא דתניא שליח ב"ד שבא למשכנו לא יכנס לביתו למשכנו אלא עומד מבחוץ והלה מוציא לו משכון שנאמר בחוץ תעמוד והאיש ותניא אידך בע"ח שבא למשכנו לא יכנס לביתו למשכנו אלא עומד בחוץ והלה נכנס ומוציא לו משכונו שנאמר בחוץ תעמוד. ושליח ב"ד שבא למשכנו הרי זה נכנס לביתו וממשכנו ולא ימשכננו דברים שעושין בהן אוכל נפש [א] ונותן מטה ומטה ומצע לעשיר מטה ומטה ומפץ לעני. לו, אבל לא לאשתו ולא לבניו ולבנותיו כדרך שמסדרין לבע"ח כך מסדרין בערכין כלפי לייא עיקר סידור בערכין כתיב אלא אימא כדרך שמסדרין בערכין כך מסדרין בבע"ח אמר מר נותן מטה ומטה ומצע לעשיר, מטה ומטה ומפץ לעני למאן אילימא לאשתו ולבניו ולבנותיו הא אמרת לו, אבל לא לאשתו ולבניו ולבנותיו אלא אידי ואידי לדידיה, תרתי למה לי? חדא דאכיל עלה וחדא דזג עלה כדשמואל דאמר שמואל כל מילי ידענא אסותייהו לבר מהני תלת מאן דאכיל אהינא מרירא אליבא ריקנא ומאן דאסר מיתנא דכיתנא רטיבא אחרציה ומאן דאכיל נהמא ולא מסגי ארבעה גרמידי. תני תנא קמיה דרב נחמן כדרך שמסדרין בערכין כך מסדרין בבע"ח א"ל השתא זבוני מזבנינן ליה סדורי מסדרינן ליה? ומי מזבנינן ליה והתנן מחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום? תנא, כרשב"ג תנא קמיה והכי קאמר ליה השתא לרשב"ג זבוני מזבנינן ליה, סדורי מסדרינן ליה דתנן רשב"ג אומר אף לעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום מכאן ואילך מוכרן בב"ד, וממאי דכי קאמר רשב"ג זבוני, לגמרי קאמר, דלמא הכי קאמר: עד שלשים יום הדר ליה בעיניה מכאן ואילך מיהדר ליה למאי דחזי ליה ומזבנינן מאי דלא חזי ליה? אי סלקא דעתך אית ליה לרשב"ג האי סברא, ליכא מידי דלא חזי ליה דאמר אביי רשב"ג ורבי שמעון ורבי ישמעאל ורבי עקיבא כולהו סבירא להו כל ישראל בני מלכים הן רשב"ג דתנן ולא את הלוף ולא את החרדל רשב"ג מתיר בלוף מפני שהוא מאכל לעורבין רבי שמעון דתנן בני מלכים סכין שמן וורד על גבי מכותיהן בשבת שכן דרכן לסוך בחול ר' שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הן רבי ישמעאל ורבי עקיבא דתניא הרי שהיו נושין בו אלף זוז ולבוש איצטלא בת מאה מנה מפשיטין אותה ממנו ומלבישים אותו איצטלא הראויה לו ותנא משום רבי ישמעאל ותנא משום רבי עקיבא כל ישראל ראוין לאותה איצטלא ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא דיהיב ליה מאי דחזי ליה ומזבנינן מאי דלא חזי ליה בשלמא כר וכסת חזי ליה דביני ביני, אלא מחרישה למאי חזיא? אמר רבא בר רבה מחרישה דכספא, מתקיף לה רב חגא ולימא ליה לאו עלי קרמית? אמר ליה אביי איברא

מטה ומטה · בפ' שום היתומים (ערכין דף כג:) לא תני אלא מטה המוצעת משום דמוצעת לא שבקינן ליה אלא אחת כדאמר נמי הכא מטה ומטה ומצע ובפ' אע"פ (כתובות דף סד:) גבי משרה אשתו על ידי שליש בעני שבישראל דלא יהיב לה אלא מטה ומפץ משום דהתם קודם שנשאת לו לא היה לה אלא חדא מטה*: **השתא** זבוני מזבנינן הכסת והכר שיש לו בעין סדורי מסדרינן בתמיה פירוש ואנן נסדר לו להניח מן המעות כדי לקנות כסות לצורך שנים עשר חדש כמו שעושין בערכין: **נימא** ליה לאו עלי דידי רמית · לאו אמתני' פריך אמאי מחזיר לו הכר דא"כ למה המתין עד כאן ועוד דמה צריך טעם על מצות המקום ועוד וכי לא ידע דכתיב (דברים כד) ולך תהיה צדקה אלא על כרחך ידע ואפילו הכי מקשה ליה וא"כ מה מתרץ לו אלא נראה דארבי עקיבא ורבי ישמעאל פריך דאמרי כל ישראל בני מלכים הם וכולן ראוין לאותה איצטלא ואמאי כיון דאינו לובשה אלא לכבוד ולנוי בעלמא למה יש לנו לומר שכל זה הטיל הכתוב על המלוה כיון שלא פירש הכתוב בהדיא ולא היה שייך עליו יותר מעל אחר כיון דסגיא ליה בלאו הכי ומשני גם באיצטלא שייך לומר לך תהיה צדקה והטיל עליו הכתוב שלא למנוע ממנו הנוי והכבוד והתענוג שהורגל בו עד עתה:

הקדש

לא שליח ב"ד כמלוה · והכי קאמר בחוץ תעמוד אתה והאיש שהוא שליח ב"ד, ואשר אתה נושה בו יוציא אליך: **הרי בעל חוב אמור** · שאינו רשאי ליכנס להובלו והכי קאמר קרא אם חבול תחבול על ידי שליח ב"ד עד בוא השמש תשיבנו לו: **שנאמר בחוץ תעמוד והאיש** · שהוא שליח בית דין גם הוא יעמוד בחוץ: **לא ימשכננו כלים שעושין בהן אוכל נפש** · דאיתרבו מכי נפש הוא חובל: **מטה ומטה** · לקמן הוא מפרש אחת לאכול ואחת לישן: **מצע** · של לבד שקורין פולטר"א במקום שאין כסתות: **לעשיר** · שהורגל במצעות: **ומפץ לעני** · לפי מה שהורגל דגבי ערכין כתיב ואם מך הוא מערכך ודרשינן (ערכין דף כד:) החייהו מערכך, גזבר הבא למשכנו כשאין ידו משגת והוא נידון בהשגת יד דכתיב (ויקרא כז) והעמידו לפני הכהן והעריך אותו הכהן משייר לו כדי חייו ונוטל השאר ויצא ידי הקדש ואפי' העשיר לאחר שאמדוהו ונטל מה שבידו ומינה נמי גמרינן לבעל חוב שמשיירין לו כדי חייו כדאמר לקמן (דף קיד:) דגמר מיכה מיכה: **לו** · הוא צריך ליתן מטה אבל לא לאשתו ולבניו דהחייהו כתיב ולא הוטל על המלוה להחיות את בני ביתו: **שמסדרין** · שמין להניח לו צרכי חייו לשון והעריך אותו לישנא אחרינא שמסדרין לשון שריד ושתיהן שמעתי: **אדרבה עיקר סידור בערכין כתיב** · כדפי' לעיל: **למאן** · המטה השנית: **מיתנא רטיבא דכיתנא אחרציה** · חבל לח של פשתן על מתניו: **אהינא** · תמרא: **אליבא ריקנא** · קודם אכילה: **ולא מסגי ארבעה גרמידי** · קודם שישן הלכך יהבינן ליה מטה שניה ומושיבה ברחוק ארבע אמות ממקום אכילהו ועל כרחו ירגיל לעמוד וללכת במשכב ולא יישן על מטה שאכל: **זבוני מזבנינן ליה** · לאחר שלשים יום אף כלים הצריכין לו כדתנן משלשים ואילך מוכרן: **תנא כרבן שמעון תני תנא קמיה** · דרב נחמן להך מתני' רשב"ג אומר כדרך שמסדרין וכו': **זבוני לגמרי** · שלא ישאיר לו לפי צרכו בצמצום: **בעיניה** · כמות שהיא חשובה אם חבל כסות של מעיל יחזיר לו הוא בעצמה: **מסדר ליה מאי דחזי ליה** · ימכור לו של שיראין ויתן לו אחת של צמר ואחת של קנבוס: **אי אית ליה לרבן גמליאל האי סברא** · לסדר לבעל חוב: **ליכא מידי דלא חזי ליה** · מאחר שהורגל בו דהא שמעינא ליה דאמר כל ישראל בני מלכים הם דאמר אביי וכו': **לא את הלוף ולא את החרדל** · מטלטלין בשבת שאינם ראוים היום לא זה לבשל ולא זה לטחון לוף מין קטנית ואינן ראוין למאכל כשהוא חי ואפילו לעופות: **לעורבים** · וישראל בני מלכים ויש להם לגדל עורבים לנוי ולשחוק: **שכן דרכן לסוך בחול** · בלא שום מכה הלכך כי איכא מכה נמי לא מוכחא מילתא דלרפואה עביד* (דכי גזרו) רבנן משום שחיקת סממנין: **מפשיטין אותה ממנו** · לפרוע לבעל חוב את חובו: **בשלמא כר וכסת** · דתנן במתניתין היכא למימר "מוכרן" דקאמר רשב"ג לביני ביני קאמר לקנות גרועה הימנו וביני ביני יטול בחובו: **אלא מחרישה** · דקתני במתניתין ועלה קאמר רשב"ג "מוכרן" מאי 'ביני ביני' איכא: **ונימא ליה** · מלוה: **לאו עלי דידי רמית** · לפרנסך:

איברא

קלג א מיי' פ"ג מהל' מלוה הל' ד סמג לאוין קעא טוש"ע ח"מ סי' צז סעיף ו:

קלד ב מיי' שם הל' ב טוש"ע שם ובסעי' יז:

[עי' תוס' כתובות סה: ד"ה ונותן תירצו באופן אחר]

קלה ג מיי' שם הל' ו ועיין בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעי' יז וסעי' כג:

קלו ד מיי' פ"א שם הל' ז טוש"ע שם סעי' כג:

קלז ה מיי' פ"ג מהל' ערכין הל' יד סמג עשין קנא:

קלח ו מיי' פ"א מהל' מלוה הל' ז סמג לאוין קפא טוש"ע ח"מ סי' צז סעי' כג:

קלט ז מיי' פכ"ו מהל' שבת הל' טז סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שח סעי' כט:

קמ ח מיי' שם פכ"א הלכה כג סמג שם טוש"ע א"ח סי' שכז סעי' א:

קמא ט מיי' פ"א מהל' מלוה הלכה ז סמג לאוין קפא טוש"ע ח"מ סי' צז סעי' כג:

נושא
כשממשכנים לוה יש להשאיר
אצלו ב' מטות - ומה
צריך שתים

תורה אור
שמות כב כה
דברים כד י

[עי' שבת מח:]

* לשון המתוקנת נמצא אחרי הסוגיה

פי' אמות וכן פי' רש"י לעיל סד' ד"ה בני גרמידה

שבת קכח:

שבת קיא:

[פי' כמין מסרק היא ומחכך בה בשרו ערוך מתרס ועי"ל עמוד א']

כתובות סח.

[דליגזרו כצ"ל]

כתובות סד' ד"ה ולא המחרישה]

הגהות הגר"א

[א] גמ' ונותן מטה כו'. נ"ב דעת הרמב"ם שאינו נותן אלא אלו בלבד אבל לא שאר שמסדרין בבעת גביה והרמב"ם והראב"ד כתבו כל הסדור מסדרין לו ג"כ כאן וה"ש כדרך כו' ודעת הרא"ש דאין נותן לו כלום ומ"ש ונותן כו' קאי אבעת גביה וה"ש כל הסידור ודעת הרמב"ם ומחזיר כו' [illegible] ודעת הרמב"ם מניחין לו כל הסידור כב"ע רק מה שא"ל תמיד כגון כר ומחרישה אינו מניח לו כי אם בעת שלרידו"ש כמתני' ומחזיר כו' ולהרמב"ם י"ל דכל כו' בכלל מצע ונותן לאו [illegible] משמע בדבריו (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' צז ס"ק נה):